

سندرم کبد چرب (Fat Cow Syndrome) :

این بیماری را سندرم گاوهای چاق یا توکسمی آبستنی (Pregnancy Toxemia) نیز می‌گویند .

گاوهای شیری در 2 هفته پس از زایمان، بیشتر مستعد به این بیماری هستند. البته گاهی در 2 هفته آخر از آبستنی هم دیده می‌شود. یکسری اعمال مدیریتی، دام را مستعد به بروز این بیماری می‌کند:

- وقتی گاوها در شرایط غیر معمول در دوره خشکی مورد تغذیه افراطی بمدت طولانی قرار گیرند، افزایش وزن پیدا کرده و چاق خواهند شد.

- تغذیه بیش از نیاز گاوهای شیری با مواد کنستانتره همراه با سیلوی ذرت و یونجه خشک مرغوب (در اواخر دوره شیردهی و دروه خشکی)، زمینه ساز بروز این سندرم می باشد.

- افزایش وزن گاو آبستن به هیچ وجه شرایط مناسبی برای زایمان حیوان نمی‌باشد.

مهمترین نشانی ازدیاد چربی در این دسته از گاوان ، جمع شدن چربی در محوطه‌های بدن و در پی آن امتناع حیوان از تغذیه است.

- در گاو شیری معمولاً بروز این سندرم، همراه با افزایش وقوع بیماریهای نظیر تب شیر، کتوز، جفت ماندگی، افزایش Calving Interval در گله می‌شود.

- در گاوداریها 15% از گاوها به علت فرم خفیف و 40 - 35% به علت فرم شدید این بیماری از گله حذف می-شوند.

پاتوژنز:

در حالت طبیعی، دو هفته قبل از زایمان، میزان چربی در کبد شروع به بالا رفتن می‌کند و در زمان 1 هفته پس از زایمان، میزان چربی در کبد 20% افزایش پیدا می‌کند و در طول 26 هفته پس از آن چربی به کمتر از 5% در کبد می‌رسد.

موقعی که دام با کمبود انرژی روبرو می‌شود، چربی-ها خصوصاً از ذخایر پوستی آزاد می‌شوند و متابولیزه شده و به اسیدهای چرب و گلیسرول (درکبد) تبدیل می‌شوند.

این اسیدهای چرب آزاد (EFA) در کبد تبدیل به تری‌گلیسرید می‌شوند.

زمانی که سندرم کبد چرب اتفاق می‌افتد، میزان تری‌گلیسریدها در خون افزایش پیدا کند.

نفوذ چربی به هپاتوسیتها کارآیی کبد را مختل می‌کنند و در نتیجه حیوان دچار هیپوگلیسمی و کتوز می‌شود.

بنظر می‌رسد نفوذ چربی به بافت‌های عضلانی مختط، باعث زمین‌گیر شدن دام می‌گردد.

علائم بالینی:

در اغلب موارد این عارضه در گاوهای شیری، متعاقب موقعیتهایی که باعث کم اشتهایی حیوان می-

شود، اتفاق می‌افتد مانند تب شیر، جابجائی شیردان، سخت زایی و جفت ماندگی.

معمولاً بیماری پاسخ مناسبی به درمان نمی‌دهد و دام زمینگیر می‌شود و علائم بالینی کتوز را از خود نشان می‌دهد و در مدت 7 – 10 روز تلف می‌شود.

تعداد ضربان قلب و دمای بدن طبیعی است و گاهی علائم عصبی مثل بالا گرفتن سر و لرزش عضلانی را از خود نشان می‌دهد و در نهایت به اغماء رفته و تلف می‌شود.

اگر بیماری قبل از زایمان ظاهر شود، حیوان میل به حمله دارد و بی‌قرار و تحریک پذیر است.

دام دچار عدم تعادل می‌باشد و به سختی از زمین بلند می‌شود، براحتی زمین می‌خورد و مدفوعش کم و خشک است. همچنین تنفس حیوان سریع و صدادار است.

در انتهای بیماری حیوان دچار اسهال زرد رنگ و متعفن می‌شود.

درمان:

بیماران مبتلا به این سندرم، واکنش مناسبی به درمان نشان نمی‌دهند. (Guard)

از اینرو به درمان علائمی باید پرداخته شود. سندرم تب شیر بوسیله کلسیم و بیماری کتوز بوسیله دکستروز درمان می‌شوند. آنتی بیوتیک باید مرتباً به منظور جلوگیری از هر نوع عفونتی تجویز گردند.

در فرم شدید این بیماری توصیه شده است از کورتون‌ها، سرم‌های قندی، ویتامین B₁₂ و کبالت بصورت تزریقی و خوراکی استفاده شود.

کورتون ← حداقل 2 روز (دوز اول سه برابر دوز عادی یعنی 30 cc و دوز دوم بفاصله 48 ساعت بعد به میزان 10cc)

سرم قندی ← حداقل 5 لیتر (سه روز متوالی)

Vit B12 ← روزی 20cc – 15 (تا سه روز)

کبالت ← 25cc بصورت خوراکی (در یک وعده)

دانه های غلات و سیلو باید از جیره حذف شوند (چون انرژی بالائی دارند) و بجای آنها از علف مرتع در تغذیه استفاده شود.

استفاده از **کولین کلراید** یا **متیونین** بطور خوراکی، موجب به حرکت در آوردن چربی در کبد می گردد. البته این مواد ممکن است در شکمبه خواص خود را از دست داده و بی اثر شوند. **نیاسین** و **انسولین** ممکن است اثرات بهتری داشته باشند.

پیشگیری:

پیشگیری از این بیماری خیلی آسانتر از درمان آن است.

باید از چاق شدن بیش از حد گاوهای شیری در اواخر دوره شیردهی و خشکی اجتناب کرد و سعی نمود که فاصله بین دو زایش را در حد 12 – 13 ماه نگاه داشت. باید در جیره غذایی گاوهای پرتولید بمیزان کافی انرژی در نظر گرفته شود. و در طول دوره حاملگی تا زایمان، **Body Ccondition Score** گاوها را بصورت استاندارد (با تقسیم بهاربندها به کم و پرتولید و با توجه به ماه آبستنی و میزان شیر و B.C.S آنها ،

گاوها را بین این قسمت‌ها، متناوباً جایگزین کنیم)
رعایت کرد.

همچنین نباید اجازه داد که وزن بدن گاوها یکباره
کم شود.